

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Ένα ιστολόγιο για τον ρατσισμό»

Συγγραφή: ΕΥΑ ΖΑΡΚΟΓΙΑΝΝΗ

Εφαρμογή: ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΠΕΤΑΝΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ένα ιστολόγιο για τον ρατσισμό

Εφαρμογή σεναρίου

Μιχάλης Καπετανής

Δημιουργία σεναρίου

Εύα Ζαρκογιάννη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Β΄ Αρσάκειο-Τοσίτσειο Γυμνάσιο Εκάλης

Χρονολογία

Από 16-12-2013 έως 15-1-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, 3η Ενότητα: Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε όλοι διαφορετικοί.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγια ομάδων εργασίας.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του σεναρίου είναι απαραίτητη τόσο η ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής όσο και ο επαρκής εξοπλισμός της τάξης (διαδραστικός πίνακας ή υπολογιστής με βιντεοπροβολέα). Βασική προϋπόθεση είναι η εξοικείωση τόσο του εκπαιδευτικού όσο και των μαθητών α. με τη χρήση και διερεύνηση ψηφιακών περιβαλλόντων, όπως τα σώματα κειμένων και τα ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, αλλά και την αξιοποίηση ψηφιακού υλικού του διαδικτύου· β. με την αξιοποίηση εφαρμογών στο πλαίσιο του Web 2.0 (ιστολόγια)· γ. με τη διδασκαλία σε ομάδες σε ένα πλαίσιο κριτικού ψηφιακού γραμματισμού.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Εύα Ζαρκογιάννη, Ένα ιστολόγιο για τον ρατσισμό, Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με τη δημιουργό, οι μαθητές και οι μαθήτριες δημιουργούν ένα ιστολόγιο για τον ρατσισμό. Για να πραγματοποιήσουν τον στόχο τους ξεκινούν αποδομώντας ένα υπάρχον μαθητικό ιστολόγιο, εντοπίζοντας τα γενικά και τα επιμέρους χαρακτηριστικά του ως προς τη μορφή, τη δομή και το περιεχόμενό του. «Κατασκευάζουν» το δικό τους ιστολόγιο επιλέγοντας το περιβάλλον του από τα υπάρχοντα πρότυπα (π.χ. Blogger, Wordpress κ.ά.). Το σενάριο, όμως,

επικεντρώνεται στη δημιουργία αναρτήσεων, συστατικού στοιχείου των ιστολογίων. Η ανάρτηση σε ιστολόγιο αντιμετωπίζεται ως ένα νέο, υβριδικού τύπου, κειμενικό είδος άμεσα σχετιζόμενο με τον ψηφιακό γραπτό λόγο. Οι μαθητές αποδομούν υπάρχουσες αναρτήσεις, προβληματίζονται πάνω στα χαρακτηριστικά τους και καλούνται να δημιουργήσουν τις δικές τους, αφού εμβαθύνουν στο ζήτημα του ρατσισμού. Καταθέτουν έτσι τις αντιλήψεις τους, τις στάσεις και τις αξίες τους σχετικά με το μείζον αυτό θέμα αξιοποιώντας τα ιστολόγια, ένα σημαντικό εργαλείο κοινωνικής δικτύωσης με ευρεία διάδοση σήμερα. Το ιστολόγιο που θα δημιουργήσουν οι μαθητές παραμένει ανοιχτό προς σχολιασμό των αναρτήσεων από τους ίδιους, τους συμμαθητές τους, την εκπαιδευτική κοινότητα, αλλά και την ευρύτερη κοινωνία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Όπως υποστηρίζει η συγγραφέας του σεναρίου, θεμελιακή έννοια στο πλαίσιο του Web 2.0 είναι ο ενεργητικός ρόλος του «ακροατηρίου» και η συνεργατική παραγωγή υλικού, στοιχεία τα οποία πηγάζουν από την κονστрукτιβιστική προσέγγιση της μάθησης, η οποία αντιμετωπίζει τους μαθητές ως ενεργητικούς παραγωγούς της γνώσης και τη μάθηση ως προϊόν μιας κοινωνικής διαδικασίας «διαπραγμάτευσης» της (Jonassen 1999). Μια σημαντική εφαρμογή του Web 2.0 είναι τα ιστολόγια (blogs), τα οποία σύμφωνα με τους Deng & Yuen (2010: 442) επιτελούν δυο βασικές παιδαγωγικές λειτουργίες: τη στοχαστική (reflective) και τη διαδραστική (interactive). Σύμφωνα με την πρώτη το ιστολόγιο αποτελεί μια ευέλικτη πλατφόρμα, η οποία δίνει τη δυνατότητα για αυτό-έκφραση και αυτό-στοχασμό μέσα από τη δημόσια έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων αξιοποιώντας την πολυτροπικότητα και τα αυθεντικά πλαίσια επικοινωνίας με πραγματικούς αποδέκτες. Παράλληλα ενισχύουν τον κριτικό στοχασμό (critical reflection) στον γραπτό λόγο τόσο για τους

μαθητές όσο και για τους διδάσκοντες. Η διαδραστική λειτουργία των ιστολογίων αφορά την κοινωνική διάσταση της μάθησης, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από τη διασύνδεση των ιστολογίων με άλλα ιστολόγια ή ιστοσελίδες και αντίθετα με τον παραδοσιακό γραπτό λόγο ενισχύουν τη συνεργατική παραγωγή λόγου και τη διάδραση ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Σύμφωνα με τους Deng & Yuen (2010:449-50) οι τρεις βασικές διαστάσεις της λειτουργίας ενός ιστολογίου – γράψιμο, ανάγνωση και σχολιασμός – αλληλεπιδρούν με την ατομική και κοινωνική διάσταση της έκφρασης, με την έννοια ότι οι ρόλοι του «συγγραφέα», «αναγνώστη» και «σχολιαστή» εναλλάσσονται καλλιεργώντας κάθε φορά διάφορες δεξιότητες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της κριτικής και στοχαστικής ικανότητας σε ένα κοινωνικό και συνεργατικό περιβάλλον μάθησης. Παράλληλα, η συγγραφέας του σεναρίου υποστηρίζει ότι η διδακτική αξιοποίηση του ιστολογίου μπορεί να ενισχύσει την αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση μέσα από την ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων σε ένα πλαίσιο κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να συμβάλει σύμφωνα με την Robertson (2011: 1631) στο «στοχαστικό γράψιμο» (reflective writing), με τους παρακάτω τρόπους:

- η διαδικασία γραψίματος και σχολιασμού στο ιστολόγιο εμπλέκει τους μαθητές σε μια διαδικασία ανταλλαγής απόψεων σε ένα νοηματοδοτούμενο περιβάλλον·
- η μετασχηματιστική δυνατότητα του ιστολογίου παρέχει στους χρήστες μεγάλο βαθμό αυτονομίας και αλληλεπίδρασης με τους άλλους.

Τέλος, σύμφωνα με τη συγγραφέα του σεναρίου, κάποια από τα πλεονεκτήματα του ιστολογίου στην εκπαιδευτική διαδικασία αφορούν την αμεσότητα του σχολιασμού και της επικοινωνίας με τον διδάσκοντα και την άμεση επικοινωνία των μελών μιας σχολικής τάξης, γεγονός που το καθιστά ένα πολύτιμο παιδαγωγικό εργαλείο (Macduff 2009: 110). Παράλληλα, το ιστολόγιο μπορεί να καλλιεργήσει στα μέλη την αίσθηση της συμμετοχικότητας σε μια κοινότητα, μέσω της οποίας μπορεί να

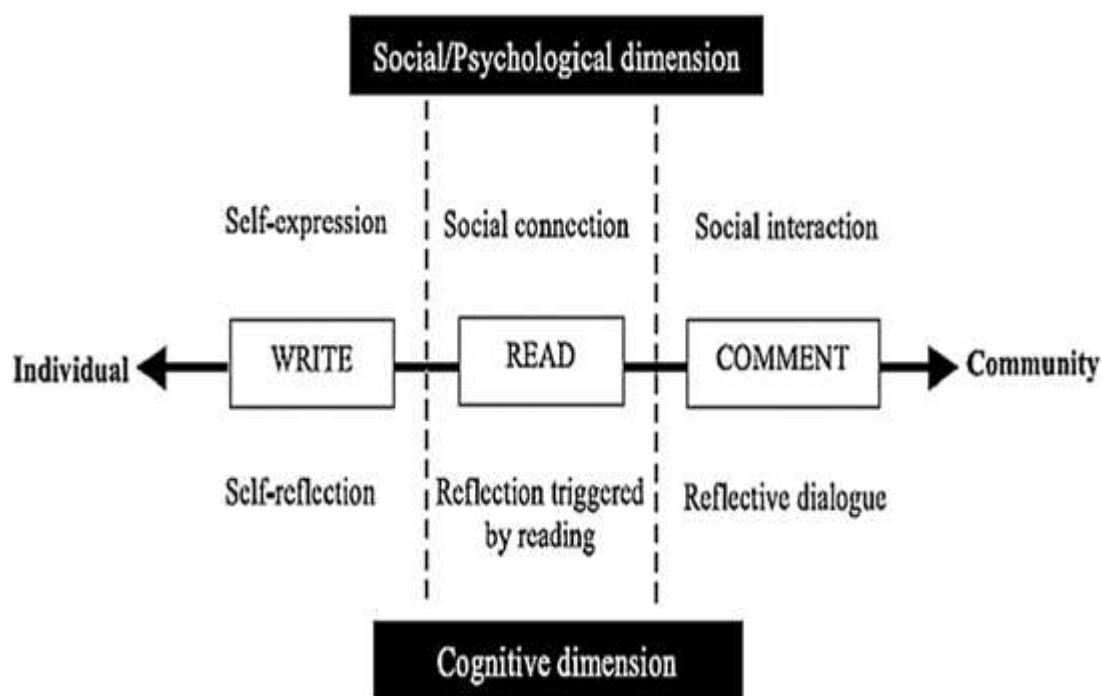

ενισχυθεί παράλληλα και η «πολιτεΐότητα» (Κουτσογιάννης 2012: 23, 30-31), αφού αναπτύσσεται σταδιακά ο ρόλος του πολίτη που λειτουργεί σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο ανταλλαγής απόψεων (Macduff 2009: 111).

Το παρακάτω σχήμα (Deng & Yuen 2010) αποτυπώνει τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της διδακτικής αξιοποίησης του ιστολογίου που αναλύθηκε παραπάνω και αποτελεί βάση του θεωρητικού πλαισίου του συγκεκριμένου διδακτικού σεναρίου:

L. Deng, A.H.K. Yuen / Computers & Education 56 (2011) 441-451

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Τα ιστολόγια αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής δικτύωσης, με την οποία είναι εξοικειωμένοι οι μαθητές. Η ιδιαιτερότητα τους, σύμφωνα με τη συγγραφέα του σεναρίου, έγκειται στο γεγονός ότι αποτελούν μια ψηφιακή διαπραγμάτευση της καθημερινότητας. Αν θέλουμε, λοιπόν, να έχουμε μαθητές ενήμερους και με κριτική άποψη σχετικά με την ευρύτερη κοινωνική

πραγματικότητα, θα πρέπει να βρούμε τρόπους ένταξης και διδακτικής αξιοποίησης του ιστολογίου στη γλωσσική διδασκαλία. Το παρόν σενάριο ξεκινώντας από ένα σύγχρονο κοινωνικό πρόβλημα, όπως ο ρατσισμός, αποσκοπεί στο να καταστήσει τους μαθητές κοινωνούς, αποδέκτες και κριτικούς χρήστες αυτής της νέας ψηφιακής πραγματικότητας.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Αναμένεται οι μαθητές:

- ❖ Να εκφράσουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους για ένα οξύ κοινωνικό ζήτημα του καιρού μας, όπως ο ρατσισμός και να αναστοχαστούν πάνω σε αυτές.
- ❖ Να εκτιμήσουν τη σημασία των ιστολογίων για την έκφραση ελεύθερης γνώμης και για τη συμμετοχή του πολίτη σε καίρια κοινωνικά ζητήματα του καιρού μας.
- ❖ Να έρθουν σε επαφή με διαφορετικές στάσεις, αξίες και πεποιθήσεις των συμμαθητών τους, όπως αυτές διατυπώνονται μέσα από εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης, όπως τα ιστολόγια.
- ❖ Να αντιληφθούν τη σημασία του ιστολογίου στη δημιουργία ευρύτερων κοινοτήτων διαμόρφωσης της κοινής γνώμης.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές:

- ❖ Να αξιοποιήσουν όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης (π.χ λεξιλόγιο, σύνταξη, σημασιολογία), προκειμένου να συγγράψουν ένα κείμενο, μια ανάρτηση σε ιστολόγιο.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

- ❖ Να γίνουν αναγνώστες και συγγραφείς κειμένων λαμβάνοντας θέση για καίρια ζητήματα της εποχής μας.

Νέοι γραμματισμοί

Αναμένεται οι μαθητές:

- ❖ Να αποδομούν, να αξιολογούν και να δημιουργούν ιστολόγια, τα οποία αποτελούν βασικό συστατικό γνώρισμα του νέου ψηφιακού γραμματισμού.
- ❖ Να μπορούν να συντάσσουν μια ανάρτηση σε ιστολόγιο, αλλά και να σχολιάζουν αναρτήσεις.
- ❖ Να αξιοποιούν την πολυτροπικότητα στη σύνταξη κειμένων.

Κριτικός γραμματισμός

- ❖ Να αντιληφθούν ότι η γλώσσα δεν είναι ένας ουδέτερος κώδικας, αλλά παράγεται μέσα σε συγκεκριμένα κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια, που συνδέονται με ζητήματα του καιρού μας.
- ❖ Να μάθουν να εντοπίζουν τον δημιουργό ενός κειμένου, το περιεχόμενο και το μήνυμα που μεταφέρει, τα χαρακτηριστικά της μορφής και της δομής του, και το πώς επηρεάζει η νέα ψηφιακή κειμενική πραγματικότητα όλα τα παραπάνω.
- ❖ Να εμβαθύνουν σε σκέψεις, απόψεις και συναισθήματα που εκφράζονται γλωσσικά σε ψηφιακά περιβάλλοντα, όπως τα ιστολόγια.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Με αφορμή τη θεματική της 3^{ης} ενότητας του σχολικού εγχειριδίου («Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε όλοι διαφορετικοί») προβλήθηκαν στην τάξη κάποια βίντεο που παρουσίαζαν διάφορες εκφάνσεις του φαινομένου στη σύγχρονη κοινωνία. Η δραστηριότητα αυτή είχε διάρκεια δύο (2) ώρες κατά τις οποίες, εκτός από την προβολή, έγινε και έντονη συζήτηση γύρω από το θέμα και ακούστηκαν όλες οι απόψεις των μαθητών. Στη συνέχεια υπήρξε έντονο ενδιαφέρον των μαθητών να προσεγγίσουν θεματικά την ενότητα μέσα από την ομαδική μελέτη και τη διαδικτυακή έρευνα, με σκοπό να καταθέσουν και οι ίδιοι τη δική τους «φωνή»

αντίστασης στο φαινόμενο του ρατσισμού. Επιπλέον, θα ενημερωνόταν η ύλη με ένα τρόπο διαφορετικό χωρίς να δημιουργηθεί θέμα χρόνου στο διδάσκοντα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Συνδέεται με την 3η Ενότητα του σχολικού εγχειριδίου της Γ΄ Γυμνασίου «Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε όλοι διαφορετικοί», αλλά κινείται κυρίως στον χώρο του μη τυπικού γραμματισμού.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το παρόν σενάριο κινείται στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης των ΤΠΕ ως νέας κειμενικής πραγματικότητας στη διδακτική διαδικασία του σχολείου. Η δημιουργία ενός ιστολογίου και η συγγραφή αναρτήσεων εξυπηρετούν αυτήν την προοπτική. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ καθίσταται, έτσι, ουσιαστική και συμπεριλαμβάνει τόσο τη συγγραφή όσο και την ανάγνωση και τη νοηματοδότηση των κειμένων που παράγονται και αναρτώνται στα ιστολόγια. Οι ΤΠΕ μετατρέπονται, συνεπώς, από ένα εργαλείο βελτίωσης και «εκσυγχρονισμού» της διδασκαλίας σε μέσο ανάγνωσης της σύγχρονης κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας, αλλά και, πολύ περισσότερο, ενεργούς συμμετοχής των μαθητών σε αυτήν.

Κείμενα

Νεοελληνική Γλώσσα, Γ΄ Γυμνασίου (Βιβλίο Μαθητή):

[Διαβάζω και γράφω](#) (σελ. 56)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση: (1 ώρα): Εξοικείωση με το παραδειγματικό μαθητικό ιστολόγιο.

Πριν την εφαρμογή του σεναρίου και όταν οι μαθητές πληροφορήθηκαν σε γενικές γραμμές την πορεία υλοποίησής του, υπήρξε η πρόταση, όπως και έγινε, οι δύο πρώτες φάσεις του σεναρίου να πραγματοποιηθούν στην τάξη με τη χρήση δύο (2) ασύρματων συνδέσεων στο διαδίκτυο και δέκα (10) ταμπλετών (tablets) που

προσφέρθηκαν αρκετοί μαθητές να φέρνουν στο σχολείο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του σεναρίου. Πρακτικά αυτό βοήθησε πολύ την πραγματοποίηση του σεναρίου, καθώς δεν υπήρχε η ανάγκη για μετακίνηση στο εργαστήριο Η/Υ του σχολείου και οι μαθητές ένιωθαν πολύ πιο άνετα δουλεύοντας στον χώρο της τάξης τους. Επιπλέον, δε χανόταν πολύτιμος χρόνος τόσο για τη μετακίνηση όσο και για την επίλυση τεχνικών προβλημάτων που μπορούν να προκύψουν (π.χ. χαλασμένος Η/Υ, χαμηλή ταχύτητα διαδικτύου κ.ά.).

Αρχικά, λοιπόν, οι μαθητές επισκέφτηκαν το ιστολόγιο http://gela-sundays.blogspot.gr/2012_04_01_archive.html και αφού τους δόθηκε χρόνος να το διατρέξουν, προκλήθηκε στην τάξη μια συζήτηση σχετικά με τα θέματά του, τους δημιουργούς του, ενώ έγινε λόγος και για τη δομή του. Πρέπει να επισημανθεί ότι οι μαθητές προσέγγισαν πολύ εύκολα και γρήγορα τα στοιχεία αυτά του ιστολογίου, γεγονός που φανερώνει την εξοικείωση που οι ίδιοι έχουν με τη νέα ψηφιακή πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί στο διαδίκτυο. Παράλληλα, τους δόθηκε η οδηγία να κρατούν ατομικές σημειώσεις σε σχέση με τη συζήτηση που έγινε, ώστε να αξιοποιήσουν το υλικό που συγκέντρωσαν σε επόμενη φάση του σεναρίου.

Στη συνέχεια, παρακολούθησαν το βίντεο της απαγγελίας του ποιήματος «Σώπα» του Αζίζ Νεσίν από τη Μαριέττα Ριάλδη, που είναι ενσωματωμένο στο ιστολόγιο και στη συζήτηση που ακολούθησε έγινε η σύνδεση με την έννοια του ρατσισμού. Η συζήτηση οδηγήθηκε στο θέμα της προσωπικής ευθύνης που έχει το κάθε άτομο ξεχωριστά και στο ότι η «σιωπή» των ανθρώπων καλλιεργείται κυρίως σε καθεστώτα απολυταρχικά που επιδιώκουν τον εunuχισμό της ελεύθερης σκέψης και έκφρασης. Τέλος, δόθηκε η οδηγία να ξαναδούν οι μαθητές στο σπίτι το συγκεκριμένο ιστολόγιο εστιάζοντας στις αναρτήσεις των συμμαθητών τους (έγινε η πρόταση να επιλέξουν μία ανάρτηση και να την μελετήσουν καλά ως προς τη δομή και το θέμα της).

Η Α΄ φάση κύλησε σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό και οι στόχοι της επιτεύχθηκαν.

Β΄ Φάση (2 ώρες): Αποδόμηση ιστολογίου

Στην αρχή της 2^{ης} ώρας τέθηκε ο προβληματισμός της δημιουργίας ενός ιστολογίου με θέμα τον ρατσισμό στον οποίο τα παιδιά ανταποκρίθηκαν σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό. Στη συζήτηση που ακολούθησε κατάφερε με ευκολία το σύνολο σχεδόν των μαθητών να εντοπίσει τα χαρακτηριστικά ενός ιστολογίου και γι' αυτόν το λόγο προχωρήσαμε και επιμείναμε κυρίως στην αποδόμηση των μαθητικών αναρτήσεων. Συγκεκριμένα, οι μαθητές είχαν προετοιμαστεί (ως ένα βαθμό και όχι όλοι) ώστε να σχολιάσουν μία ανάρτηση ως προς τα χαρακτηριστικά της και στη συζήτηση δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στο θέμα (ρατσισμός), στην πολυτροπικότητα των αναρτήσεων (π.χ. χρήση φωτογραφίας ή βίντεο μέσα ή στο τέλος του γραπτού κειμένου) και στην πνευματική ιδιοκτησία των κειμένων (βλ. *Τεκμήρια*, Σημειώσεις μαθητών).

Μερικές παρατηρήσεις για τα παραπάνω:

- Οι περισσότεροι μαθητές επέλεξαν να σχολιάσουν το κείμενο «(ΔΕΝ;) Είμαι ρατσιστής». Η επιλογή τους, όπως ανέφεραν, βασίστηκε στον πρωτότυπο τίτλο αλλά και στη βιωματικότητα που το κείμενο αυτό διαθέτει.
- Οι μαθητές δεν επέμειναν σχεδόν καθόλου στην πολυτροπικότητα των αναρτήσεων γιατί, όπως ανέφεραν, είναι πλέον κάτι σύνηθες. Ωστόσο, έγινε η επισήμανση ότι παρά το γεγονός ότι οι μαθητές εύκολα κατανοούν την ανάγκη χρήσης και άλλων τρόπων επικοινωνίας (π.χ. βίντεο, ήχος, εικόνα) σπάνια τους δίνεται η δυνατότητα να τα χρησιμοποιήσουν οι ίδιοι σε κείμενά τους.
- Οι μαθητές προβληματίστηκαν πάνω στο θέμα της πνευματικής ιδιοκτησίας των κειμένων και αναφέρθηκαν αρκετά παραδείγματα που δείχνουν ότι η κατάσταση γύρω από το θέμα αυτό στο διαδίκτυο είναι προβληματική και ότι μπορεί πολύ εύκολα κάποιος να παραπλανηθεί ή να χρησιμοποιήσει μη αξιόπιστες ή παραποιημένες διαδικτυακές πηγές, αν δεν κάνει ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη έρευνα.

Στο τέλος της 3^{ης} ώρας έγινε ο χωρισμός των ομάδων και οι μαθητές άρχισαν να συνεργάζονται για τη δημιουργία του δικού τους ιστολογίου (πάροχος, τίτλος, πρότυπο). Να σημειωθεί ότι ο χωρισμός δεν έγινε με τυχαίο τρόπο και βασικό κριτήριο ήταν να τοποθετηθούν σε όλες τις ομάδες τουλάχιστον δύο (2) μαθητές που ήταν περισσότερο εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες. Συγκεκριμένα, δημιουργήθηκαν πέντε (5) ομάδες, τέσσερις (4) των έξι (6) και μία (1) των πέντε (5) μαθητών (σύνολο 29 μαθητές).

Η Β' φάση κύλησε σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό και οι στόχοι της επιτεύχθηκαν.

Γ' Φάση (4 ώρες): Κατασκευή ιστολογίου για τον ρατσισμό – συλλογή υλικού και δημιουργία του προς ανάρτηση υλικού.

Μετά τον χωρισμό των ομάδων ορίστηκε άμεσα ένας υπεύθυνος-εκπρόσωπος της ομάδας και ξεκίνησε η αναζήτηση παρόχου και τίτλου από την κάθε ομάδα. Να σημειώσουμε εδώ ότι οι μαθητές «εξαναστάθηκαν» να δουλέψουν σε περιβάλλον Wordpress λόγω του δικτυακού φίλτρου που χρησιμοποιεί το σχολείο μας που δεν μας επιτρέπει να χρησιμοποιήσουμε άλλους παρόχους (π.χ. το Blogger είναι κλειδωμένο) χωρίς ωστόσο αυτό να τους δημιουργήσει κάποιο πρόβλημα, όπως αποδείχθηκε στη συνέχεια. Παράλληλα, δόθηκε στους μαθητές το [φύλλο εργασίας](#) και συζητήθηκαν εν συντομία οι βασικοί άξονές του.

Μερικές παρατηρήσεις:

- Οι μαθητές που είχαν μεγαλύτερη εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες προχώρησαν πολύ γρήγορα στην κατασκευή των ιστολογίων των ομάδων τους προξενώντας (στις 2 από τις 5 ομάδες) προβλήματα στη λειτουργία τους, καθώς τα άλλα μέλη των ομάδων τους είτε διαμαρτύρονταν ότι κάποια πράγματα γίνονταν γρήγορα και εν αγνοία τους είτε επαναπαύονταν στις γνώσεις και τις πρωτοβουλίες των άλλων. Συγκεκριμένα, σε μία από τις ομάδες, ενώ είχε αποφασιστεί στην τάξη από όλη την ομάδα η μορφή του

ιστολογίου, τελικά ο υπεύθυνος/διαχειριστής την άλλαξε δουλεύοντας στο σπίτι. Αυτό προκάλεσε την αντίδραση κάποιων μελών της ομάδας κυρίως επειδή δεν τους είχε ενημερώσει. Από μία άλλη ομάδα δημιουργήθηκαν δύο (2) ιστολόγια! – αποτέλεσμα της κακής συνεργασίας μέσα στην ομάδα (ένας μαθητής δε δούλεψε στο σχολείο και θεώρησε ότι θα μπορούσε να στήσει ένα δικό του ιστολόγιο στο σπίτι). Τελικά επήλθε συμφωνία και τα δύο (2) ιστολόγια έγιναν ένα (1), καθώς ενοποιήθηκε το περιεχόμενό τους. Τα θέματα αυτά αντιμετωπίστηκαν με παραινήσεις και τόνωση του πνεύματος της ομαδικότητας...

- Δεν χρειάστηκε παραπάνω από μία (1) διδακτική ώρα για να στηθούν τα ιστολόγια στο διαδίκτυο. Ωστόσο, υπήρξε η ανάγκη να γίνουν κάποιες βελτιώσεις μετά από κάποιες επισημάνσεις που έγιναν από τον διδάσκοντα στο επίπεδο τόσο της ολομέλειας όσο και των ομάδων, και στην αρχή της 2^{ης} ώρας της 3^{ης} φάσης.
- Κάποιοι μαθητές ζήτησαν – και ως ένα βαθμό το υλοποίησαν – να αναρτήσουν και άλλο υλικό σχετικά με τη θεματική του ιστολογίου τους.

Από την 2^η ώρα της 3^{ης} φάσης οι μαθητές άρχισαν να ετοιμάζουν τις δικές τους αναρτήσεις. Οι μισοί περίπου μαθητές προτίμησαν να συντάξουν ένα αρχικό κείμενο (βλ. *Τεκμήρια*, κείμενα μαθητών) και στη συνέχεια να το εμπλουτίσουν και με άλλα στοιχεία (π.χ. βίντεο) και κάποιοι χρησιμοποίησαν ως αφορμή κάποιο οπτικοακουστικό υλικό που εντόπισαν στο διαδίκτυο και τους ώθησε να συντάξουν τα κείμενά τους. Στην αρχή της 4^{ης} ώρας της 3^{ης} φάσης οι αναρτήσεις είχαν ολοκληρωθεί (βλ. *Τεκμήρια*, φωτογραφίες οθόνης από τα ιστολόγια που στήθηκαν).

- Παρατηρήθηκε δυσκολία στην ασύγχρονη επικοινωνία ανάμεσα στα μέλη κάποιων ομάδων με αποτέλεσμα να καθυστερήσουν οι αναρτήσεις σε τρία (3) από τα ιστολόγια. Επιπλέον, οι μαθητές δυσκολεύονταν στο να παρακολουθήσουν όλες τις αναρτήσεις που ανέβαιναν στα διαφορετικά ιστολόγια και κατά συνέπεια αρκεστά στην δική τους ανάρτηση. Λίγοι

ήταν οι μαθητές που φαινόταν να παρακολουθούν όλες τις αναρτήσεις (περίπου 10) και ακόμα λιγότεροι αυτοί που μίληκαν στη διαδικασία να κάνουν σχόλια πάνω στα κείμενα των συμμαθητών τους, παρά την παρότρυνση του διδάσκοντα.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αναθεωρηθεί η πορεία του σεναρίου στην τελική του φάση. Συγκεκριμένα, δόθηκε χρόνος μιας εβδομάδος ώστε να ολοκληρωθούν οι αναρτήσεις από τους υπεύθυνους των ομάδων και ταυτόχρονα δόθηκε η οδηγία να επιλέξουν τα μέλη μιας ομάδας το ιστολόγιο μιας άλλης και να το μελετήσουν στο σπίτι. Αφού έγινε αυτή η συμφωνία και «μοιράστηκαν» όλα τα ιστολόγια στις ομάδες, πραγματοποιήθηκε στην ολομέλεια μια συζήτηση, η οποία λειτούργησε και ως ανατροφοδότηση για όλες τις ομάδες, που αφορούσε τον σχολιασμό των αναρτήσεων των μαθητών αλλά και της μορφοποίησης και της δομής των ιστολογίων των ομάδων. Οι περισσότεροι μαθητές πήραν τον λόγο και χρησιμοποίησαν – αρκετοί από αυτούς – τις προσωπικές τους σημειώσεις. Από τη μεριά του ο διδάσκων, λόγω των νέων συνθηκών που δημιουργήθηκαν, δεν προχώρησε στη διαδικασία συγγραφής σχολίων στα ιστολόγια λόγω της μειωμένης επισκεψιμότητας σ' αυτά των μαθητών αλλά κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην ολομέλεια έκανε τις παρεμβάσεις και τα σχόλιά του που αφορούσαν τόσο τα ιστολόγια των μαθητών (μορφή, δομή) όσο, κυρίως, το περιεχόμενο των αναρτήσεων. [Να σημειωθεί εδώ ότι οι μαθητές που δεν δούλεψαν – ευτυχώς ήταν πολύ λίγοι – αρκέστηκαν σε αντιγραφή κειμένων από το διαδίκτυο και αυτό βέβαια σχολιάστηκε και από τους συμμαθητές τους, ενώ δόθηκε η ευκαιρία να γίνει και πάλι αναφορά στα πνευματικά δικαιώματα.] Μ' αυτό τον τρόπο έγινε τόσο η αξιολόγηση των μαθητών από τους ίδιους όσο και η αξιολόγηση και ο σχολιασμός από τον διδάσκοντα.

Η Γ' φάση κύλησε σε ικανοποιητικό βαθμό και οι στόχοι του σεναρίου επιτεύχθηκαν εν μέρει. Η συμμετοχή των μαθητών στον σχολιασμό των αναρτήσεων των συμμαθητών τους δεν βρήκε ιδιαίτερη ανταπόκριση. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι το συγκεκριμένο τμήμα αναλάμβανε για πρώτη φορά την υλοποίηση ενός

διδασκτικού σεναρίου με τη χρήση νέων τεχνολογιών σε προχωρημένο βαθμό και κυρίως ίσως στο γεγονός ότι οι μαθητές/νέοι έχουν συνηθίσει να διαβάζουν κείμενα ή πληροφορίες στο διαδίκτυο χωρίς να μπαίνουν στη διαδικασία να λειτουργήσουν ενεργητικά μέσω του σχολιασμού. Το τελευταίο αυτό σημείο συζητήθηκε στην ολομέλεια στο τέλος του σεναρίου και συνδέθηκε με το θέμα «ρατσισμός» και την απαγγελία του ποιήματος «Σώπα» του Αζίζ Νεσίν.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

Ας δημιουργήσουμε ένα ιστολόγιο με θέμα τις σύγχρονες μορφές ρατσισμού και τις επιπτώσεις τους στην κοινωνία.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο παραδειγματικό ιστολόγιο δημιουργήστε μια ανάρτηση που θα προορίζεται για το ιστολόγιο του ρατσισμού που κατασκευάσατε. Η ανάρτηση αυτή θα περιλαμβάνει τις απόψεις σας για ένα ζήτημα της επιλογής σας, που θα σχετίζεται με το μείζον αυτό θέμα. Μπορείτε να αξιοποιήσετε και δικά σας βιώματα.

Να λάβετε υπόψη σας ιδιαίτερα:

- σε ποιον απευθύνεστε,
- το μήνυμα που θέλετε να μεταφέρετε,
- τη μορφή, τη δομή, και το περιεχόμενο της ανάρτησης σε σχέση με το θέμα του ιστολογίου,
- τα πολυτροπικά χαρακτηριστικά της ανάρτησης. Το κείμενο σας, δηλαδή, μπορεί να εμπλουτιστεί με εικόνες, ήχους και βίντεο σχετικά με το ρατσισμό, που μπορείτε να εντοπίσετε και στο διαδίκτυο.

Αφού ολοκληρώσετε την ανάρτηση σας, σχολιάστε τις αναρτήσεις των υπόλοιπων ομάδων και τα θέματα που θίγονται μέσα από αυτές.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να αποτελέσει και ένα project που μπορεί να τρέχει σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Θα μπορούσε επίσης να γίνει παρουσίαση των ιστολογίων των μαθητών σε μια σχολική εκδήλωση αφιερωμένη στο θέμα του ρατσισμού, την οποία θα παρακολουθούσαν όλοι οι μαθητές του σχολείου και θα ήταν προσκεκλημένοι και τοπικοί φορείς.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Σε γενικές γραμμές το σενάριο είναι ευέλικτο και μπορεί να υλοποιηθεί σχετικά εύκολα, ιδίως αν οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με τα ιστολόγια. Θα μπορούσε να είναι ακόμα πιο λειτουργικό, αν αντί για επί μέρους ομαδικά ιστολόγια υπήρχε ένα ιστολόγιο κατασκευασμένο και εμπλουτισμένο από όλο το τμήμα, ώστε να μην υπάρχει διάσπαση στη συμμετοχή και το ενδιαφέρον να είναι συγκεντρωμένο σε ένα ιστότοπο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Deng, L., & Yuen, A. H. K. 2011. Towards a framework for educational affordances of blogs. *Computers & Education*, 56(2), 441-451.
- Jonassen, D. 1999. Designing constructivist learning environments. In C. M. Reigeluth (Ed.), *Instructional-design theories and models: A new paradigm of instructional theory* (pp. 215–239). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Μελέτη στο πλαίσιο της Δράσης 62 (Π.3.1.3). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο στη διεύθυνση: <http://www.greeklanguage.gr/aboutdigitalschool>

Macduff, I. 2009. Using Blogs as a Teaching Tool in Negotiation. *Negotiation Journal*, 25(1), 107-124.

Robertson, J. 2011. The educational affordances of blogs for self-directed learning. *Computers & Education*, 57(2), 1628-1644.